

Notiser.

De Raiffeisen'ske Kasser. — De tyske Arbejderkolonier. — Vort Valutaforraad. — Norges Byer. — Sprogforhold i Belgien. — Befolkningstilvæksten i Frankrig. — Hvede.

De Raiffeisen'ske Kasser.

I »Nationaløkonomisk Tidsskrift« for 1886 har, som Læserne vil erindre, Kand. Schovelin udførligere omtalt de Raiffeisen'ske Laanekasser. Idet vi forøvrigt henviser til Hr. S.'s Fremstilling, skal vi i det følgende supplere den med nogle statistiske Oplysninger, hvortil der er saa meget mere Grund, som den statistiske Belysning af de nævnte Kasser hidtil har været meget sparsom. Medens nemlig de Schulze-Delitzsch'ske »Forskudsforeninger«, der fortrinsvis benyttes af Smaaborgere i Byerne, hvert Aar gøres til Genstand for omfattende statistiske Meddelelser, er der for de Raiffeisen'ske for Landbrugere bestemte Laanekasseforeninger hidtil kun fremkommet meget ufuldkomne Meddelelser, — bortset fra et i »Nationaløkonomisk Tidsskrift« XX, S. 386 anmeldt Arbejde. Iaar er der imidlertid udkommet en »Statistik über 245 im Anwaltschaftsverbande befindliche Darlehnskassenvereine pro 1885, von F. W. Raiffeisen. Neuwied 1887«. I den af Direktøren for det kgl. Preussiske Statistiske Bureau, E. Blenck, udgivne »Statistische Korrespondenz« er der gjort Rede for Indholdet af dette Skrift, hvilken Redegørelse vi i det følgende benytter.

Statistiken beretter om de Driftsresultater, som 245 af »dem Anwaltschaftsverbande angehörigenden Darlehnskassenvereine« har at opvise, — fra 43 andre af disse Laanekasseforeninger var Oplysninger ikke at erholde. Af disse 245 Foreninger fandtes betydeligt over Halvdelen, nemlig 130, alene i den preussiske Rhinprovins; i Hessen-Nassau fandtes 36, i Schlesien (Øvreschlesien) 12, og i alle de øvrige preussiske Provinser kun 4. I hele det øvrige Tyskland, udenfor Preussen, fandtes kun 63, deraf atter i Bayern 30, i Elsass 31 og i Storhertugdømmet Hessen 2. Om Foreninger i de øvrige tyske Stater har Statistiken intet at berette. Nogen stor Udbredelse udenfor deres egentlige Hjemstavn kan de altsaa ikke siges at have fundet; — særligt smaa synes Tallene, naar man sætter dem ved Siden ad de 2118 Schulze-Delitzsch'ske over hele det tyske Rige udbredte Forskudsforeninger.

Ved Udgangen af 1885 havde de Raiffeisen'ske Foreninger Aktiver til et samlet Beløb af omtrent 10 Mill. Mk., deraf: Udlaan til Medlemmerne 6,3 Mill. Mk., udestaaende Immobiliarkøbesummer 1,3 Mill., Tilgodehavender i løbende Regning hos Banken 0,9 Mill. samt hos Medlemmerne 0,5 Mill. Passiverne udgjorde næsten 10 Mill. Mk.; deraf: Laan 4,6 Mill., Sparekasseindskud 4,0 Mill., i løbende Regning hos Banken 0,1 Mill. og hos Medlemmerne 0,2 Mill., Foreningskapital 0,4 Mill., Medlemmernes Forretningsandele 0,2 Mill. Ogsaa disse Tal er paafaldende smaa ligeoverfor Forskudsforeningernes Aktiva og Passiva, der løber op i adskillige Hundreder af Millioner. Det samlede Tal af Konti i Laanekasseforeningerne er ikke oplyst (Medlemmernes Konti er 24,462, — mod 450,000 hos Forskudsforeningerne); men saa ganske lille er det vel ikke, da de fleste Konti er saa smaa, under 100 Mk., eller 100—2,000 Mk., kun sjældent over 3,000 Mk.

Den Rentefod, som Laanekasserne tilstaar modtagne Sparekasseindskud og Indlaan, vexler mellem $3\frac{1}{2}$ og $4\frac{1}{2}$ pCt.; den Rentefod, som de forlanger af ydede Udlaan,

vexler mellem 5 og 6 pCt. i Almindelighed; i enkelte Tilfælde er der dog forlangt 7 pCt. Desværre udviser mange Kassers Regnskaber ikke ubetydelige Renterestancer, ialt til et Beløb af 115,000 Mk., dertil 845,000 Mk. Restancer paa Laan, Immobiliarkøbesummer og Omkostninger. Kun 12 Foreninger har lidt Tab paa Laan, deriblandt en over 2,400 Mk., de øvrige i Beløb paa under 1,000 Mk.; derimod har paa sine Steder, især omkring Koblenz, Betaling i et meget betydeligt Antal Tilfælde først fundet Sted, efter at der var indgivet Klage ved Domstolene. Mange Foreninger, især i Vinegnene, angive de senere Aars daarlige Høst som Hovedaarsag til de store Restancer.

De tyske Arbejderkolonier.

I »Nationaløkonomisk Tidsskrift«, 1884, findes i Artiklen om Vagabonderingen de tyske Arbejderkolonier omtalte. De havde netop da begyndt at udfolde deres Virksomhed: Mønsterkolonien »Wilhelmsdorf« var først bleven aabnet i 1882. I de siden da forløbne Aar er der blevet vandret videre ad den Vej, som Pastor v. Bodelschwingh aabnede i 1882, og en Beretning om, hvad Arbejderkolonierne har udrettet, maa nu have Krav paa sociale Reformvenners Opmærksomhed. En saadan Beretning har Dr. G. Berthold søgt at give i sit Skrift »Die Entwicklung der deutschen Arbeiterkolonien« (3dje Hefte af »Schriften des deutschen Vereins für Armenpflege und Wohlthätigkeit«). Den nævnte Forfatter, der er en varm Ven af Arbejderkolonierne, og som søger at vække den størst mulige Interesse for dem, har i sit Skrift samlet, ordnet og forklaret det statistiske Materiale, som 15 Arbejderkolonier bød ham indtil April 1886.

Dr. Berthold skriver: »Haand i Haand med den ved Loven foreskrevne Omsorg for Arbejderne i de Tilfælde, hvor Nød og Elendighed styrter ind over dem uden deres egen Skyld, gaar ogsaa den Bestræbelse: at give dem, der ved egen Skyld er komne i Ulykke, Lejlighed til ved